

Az esőn kívül semmi sem zavarta meg a mulatást. Ez volt az oka, hogy csak kevesen látogatták meg a Püspök-fürdőt, a hol a majális volt. De azért anyagi sikere mégis felülhaladta a várakozást. A tiszta jövedelem a m.-szigeti irodalmi önképzőkör javára fordított.

A dévai állami főreáliskola önképzőköre május 25-én rendes gyűlést tartott, melynek első kiemelkedő pontja ifj. Téglás Gábor elnök azon indítványa volt, hogy a kör magát Salamon Ferenczről, a nagy történetíróról nevezze el, kinek bölcsőjét a város falai közt ringatták és kinek emlékére Déva város nagy emléktáblát állított. A tagok lelkes eljénzésel fogadták az indítványt és elhatározták, hogy alapítványt létesítenek, melynek kamatait minden évben egy, a Salamon Ferenczről írt pályamunka nyertesének szolgáltatják ki. 2-ik pont Mallás J. VII. o. t. szaválata volt, ki Erődi Dániel «Lengyelország harangjai» cz. költeményét adta elő egyszerű eredménnyel. Végre néhány dolgozat meghíralása után a gyűlés véget ért.

Kirándulás. A dévai főreál. ifjusága Téglás Gábor igazgató és több tanár vezetése alatt tanulmányi kirándulásra indul június elején Maros-Ujvárra, az ottani sóbányák megtekintésére. A kirándulók útközben megnézik N.-Enyedet és híres Bethlen-kollégiumát.

Inczédy Dénes jubileuma. A pécsi főgymn. igazgatójának, Inczédy Dénesnek nagy érdeklődés közepette s a város intelligenciájának részvételével ment végbe jubileumi ünnepsége. Reggel nyolcz órakor Te Deum volt a székesegyházban. Az ünnepi szertartást Vajda Ödön zirczi apát végezte. A Te Deum után ezrekre menő közönség gyűlt össze a tágas tornacsarnokban, s itt üdvözölte a jubiláló igazgatót a miniszter nevében Klamarik János miniszteri tanácsos, s a közönség hangos éljenzése közben mellére tűzte a Ferencz József rendjelet. Inczédy könyekig meghatva választott a beszédre. A tanári kar nevében Gyikos Péter tanár üdvözölte a jubilánst s egyik volt tanítványa volt tanítványai nevében ajándékképpen átnyújtott neki egy diszalbumot s az alapítványlevelet az 1600 forintos gyűjtésről, amelyet Inczédy-alapítvány czimen fognak kezelni. Az ünnep egyik kiemelkedő pontját képezte Várady Antal ódája. Az ódát maga Várady szaválta el nagy hatással. A tanuló ifjuság albumot adott át jubiláló igazgatójának. Délben száz terítékű bankettet rendeztek a rendházban és sok lelkes felköszöntőben ünnepelték a jubiláló igazgatót.

«Kosmos» müintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

A szegedi főgymn. önképzőköre e hó 26-án ünnepélyes záró-gyűlést tartott a következő tárgysorozattal: 1. Egressy. Szózat. Énekelte: a főgymn. önképzőköri énekkar. 2. Beszéd. Mondta: Juhász István VIII. o. t. 3. Weber. Nyitány a «Preciosa» cz. dalmühöz. Előadta: a főgymn. zenekar. 4. Arany. Walesi bárdok. Szaválta: Bogner János VII. o. t. 5. Rakóczy-Bercsényi emlékezete. Énekelte a főgymn. önképzőköri énekkar. 6. Buillon Gottfried jellemzése. Felolvasta: Pap Imre VIII. o. t. 7. Arany. A bajusz. Szaválta: Grünwald Ignác VII. o. t. 8. Titkári jelentés. Felolvasta: Károli Lajos VIII. o. t. 9. Repülj fecském. Előadták: hegedün Nesztor Kamil és zongorán Milkó Vilmos VIII. o. tanuló. 10. Váradi. Petőfi a Hortobágyon. Szaválta: Szeles József VIII. o. t. Kisérték: czimbalmon: Berdenich Ernő VIII. o. t. hegedün: Rósa Lajos V. o. t. 11. Az önképzőköri pályadolgozatok eredményének kihirdetése. 12. Nem törődve. Énekelte: a főgymn. önképzőköri énekkar. — Ugyanekkor a főgymnásium ifjuságnak a rajzteremben kiállított rajzait is megtekintette az előkelő és szépszámú közönség.

Szerkesztői üzenetek.

Schiller Bódog. Pozsony. Az 1857 sajtóhiba, helyette 1845 teendő. Mi is észrevettük, de már későn volt. Az aranyakat megkapta-e? **Bartsch L.** Eperjes. 1. Lehet. 2. Küldhet. 3. Hogy a rosz tollak gyűjtése mire jó, nem tudjuk, a mi deákkorunkban ez nem volt divatban. 4. A melléklet tán még a jövő évben is fog jönni s a mellékletet pénzért nem lehet kapni, csak ingyen, a T. L.-val. 5. Előfizetni bármikor lehet s akár mennyi időre. **Breiner T.** Mindenikre. **K. A.** Szfehérvár. A pályázaton csak olyan dolgozat nyerhet, a melyet, közölhetünk. Jobban szeretnénk prózát. — **Csiszár József,** Bpest. Keressen fel bennünket a szerkesztőségben, pénteken d. u. 6 óra körül. **Singer L. R.** Szombat. Ne verssel, hanem prózával pályázzék; a 200 oldalas közleményt nem közölhetjük. A kért cikk írójának neve szerkesztőségi titok. **Omega.** Ha beválik, nagyon szívesen, a mint láthatta, a jó dolgot eddig is felhasználtuk. Üdvözet. **Ormai F.** Beeskerek. Dengi János Olvasókönyvében az V. oszt. számára megtalálhatja. **Vinceze A.** Nyitra. Június végével még nem lesznek bekötési táblánk, az év végén is csak azon esetben, ha a jelentkező annyi lesz, hogy érdemes legyen készíttetni. A Tört. Albumot csak mellékletképp kaphatja, ha egyes iveri hiányoznak, mivel januártól fizetett előlapunkra, ivét 10 krjával megszerezheti a kiadóhivatalnál. A ki csak második negyedre fizetett elő, az az első negyedi mellékletet pénzért sem kaphatja meg. **Több kérdésre a jövő számban felelünk.**

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMARA.

Előfizetési árak:	SZERKESZTI:	SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
Egész évre 4 frt.	Dr. RUPP KORNÉL	Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.
Fél évre 2 frt.	főgymnasiumi tanár.	
Negyed évre 1 frt.		HIRDETÉSEK
Megjelenik minden vasárnap.	Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda részvénytársaság.	felvetetnek és jutányosan számíttatnak.

HEGEDÜS ISTVÁN

budapesti egyetemi tanár.

Hegedüs István 1848. szeptember 7-én született Kolozsvárott s ugyanott végezve gimnáziumi tanulmányait, a budapesti ref. theologia növendéke lett. Innen a berlini és lipcei egyetemre ment s időközben beutazván Németország nevezetesebb városait, 1872-ben a kolozsvári ref. kollegium klasszika-filologiai tanszékére kapott meghívást, 1881-ben pedig a kollegium igazgatójává választották. 1887-ben a kolozsvári egyetemen a klasszika-filologiai rendes tanára lett.

Számtalan nagyobb munka és értekezés mellett a költészettel is foglalkozott. 1881-ben jelent meg egy kötet költeménye. A kolozsvári nemzeti színházban a Költő leánya és az Éjféli párbaj című drámai költeményeit sikerrel adták elő; ezenkívül Petőfi Sándor egyes verseit latinra fordította.

Szerkesztette egy ideig a Család és Iskola című népnevelési közlönyt s főmunkatársa volt az Élet és Irodalom cz. szépirodalmi lapnak. Titkára volt az iparfejlesztő-egyletnek és az Erdélyi Muzeumegylet bölcsészeti szakosztályának, melynek folyóiratát is ő szerkesztette; egyik legmunkásabb tagja az Erdélyi Irodalmi Társaságnak.

1891-ben a budapesti tud. egyetem klasszika-

filologiai tanszékére nevezték ki. Janus Pannonius lefordításával a Kisfaludy-társaság öt bizta meg s 1893-ban tagjává is választotta.

Nagyobb tanulmányt írt Thukydidesről, melyben e remekirő műveinek legszebb részeit műfordításban adja.

Főbb művei: műfordítások: Schiller, Wallenstein halála; Grillparzer, Medea; Goethe, Hermann és Dorothea; Thukydidesből Szemelvények.

Nagyobb tanulmányok: Eszmény a művészetben; A hellén eszme és a kereszténység; Utilizmus a nevelésben; Epikuros a megsemmisülésről; Euripides és Goethe Iphigéniaja; A tragikum lényege és a görög tragikusok; Aiskhylos Perzsák című tragédiája; A testvérgyűlölet tragikuma Aiskhylosnál; Horatius Ars poetikája; Janus Pannonius és a humanisták; Lucretius Carus.

Hegedüs István még legszebb korában levő férfiú, kinek működésétől és munkásságától még sokat vár az irodalom, s kinek tevékeny buzgalma elég biztosíték arra nézve, hogy a hozzáfűzött várakozásnak meg is fog felelni.

Mi a magunk részéről őszinte szívből kívánunk neki lankadatlan munkakedvet, fáradozásaihoz pedig méltó sikert és elismerést.

IRODALMUNK JELESEI.

— ARCZKÉPCSARNOK. —

TELEKI JÓZSEF.

(1790—1855.)

Az akadémia egyik alapítója s első elnöke, Erdély volt kormányzója, a kitűnő történet-tudós 1790. október 24-én született Pesten.

Első tudományos kiképezését Kolozsvárt nyerte; 1806-ban a pesti egyetemre jött s a jogi tudományok végzése után Pestmegyénél aljegyző volt, majd a budai kir. helytartó tanácsnál 1810-ben fogalmazó lett. 1812-ben külföldre utazott s két évet töltvén a göttingai egyetemen, bejárta Németországot, Hollandot, Angliát, Olaszországot, Svájcot.

Hazájába visszatérvén, gyorsan emelkedett. 1827-ben csanádi, 1830-ban szabolcsi főispán lett. 1840-ben koronaőr, 1842-ben Erdély kormányzója lett. Politikai pályáján alapos szakismeret, vaszorgalom, tántorithatlan becsületesség s igazságszeretet által nyerte meg úgy fejedelme kegyét, mint polgártársai tiszteletét. A szabadságharc óta nem viselt hivatalt, csak az Akadémiának élt, melynek elnöke volt s melynek gyűlésein sokszor betegen, testileg meggyötörve is elnökölt. 1855. febr. 16-án halt meg.

Midőn az Akadémia felállítása elhatározott, 1827-ben tevékeny részt vett az azt előkészítő munkálatokban s elismert tudománya és szervező képessége folytán a nádor főher-

ceg a választmány elnökévé, az alapítók az igazgatótanács tagjává s az igazgatótanács ismét elnökké tette meg őt.

Irodalmi működését a nyelvészet terén kezdte meg. Két munkája jutalmat is nyert a Marezibányi-féle alapból.

1822-től 1833-ig Kisfaludy Károly Aurorájában történeti vázlatokat közölt, de főleg a Hunyadiak korabeli munkája keltette föl a figyelmet. Rendkívüli fáradtsággal és költséggel gyűjtötte össze a forrásokat s adatokat, s 1825-ben hozzá kezdett a nagy történeti műhöz, mely több mint 25 évi folytonos munka és tanulmány eredménye.

A *Hunyadiak kora Magyarországon* című tudományos, nagybecsű mű valóságos nemzeti kincs irodalmunkban, s történeti irodalmunkban korszakot alkotó.

Teljes és részletes kidolgozása ez történetünk legérdekesebb, legfényesebb időszakának s nem eszményes története, hanem azon egyaránt.

pán a Hunyadi-család koré is, társadalmi és magánviszonyaiban egyaránt.

Az Akadémia alaptőkéjéhez ötezer forintot adott s mintegy 30,000 kötetre menő gazdag könyvtárát az Akadémiának hagyta.

Emlékbeszédet fölötte Toldy F., Tompa Mihály és Székács József tartottak, mely beszédek nyomtatásban is megjelentek.

—i. —l.

A kard és lant hőse.

— Történeti regény. — (10)

Az ifjúság számára írta: GAÁL MÓZES.

VII.

A mecsekhegyi egérfogó.

Az urhoz, Zrinyi Miklós uramhoz nagy panaszzal járult a Mecsek-hegy környékén lakó jobbágy-népség. Alázatos, siralmas ábrázatú, kérges tenyerű parasztok voltak, kik keserves munkával szereztek meg a mindennapi kenyeret. Áldás volt nekik a Mecsek-hegy lejtője, ott érlelte meg a nap a szőlőgerezdeket, melyek úgy csüngöttek a finom hajlós ágakon, mintha gyöngyökül feltűzték volna.

Borukból kevés jutott ugyan maguknak, mert a javarészt elvitté a kilencez, meg a papi dézsma, a maradékon kenyérnek valót kellett beszerezniök. A mohácsi kereskedők akár meg is gazdagodhattak belőle, mert hajóikon felszállították Budáig, elvitték Pozsonyig is.

No hát siralmas panaszzal járultak az együgyű jobbágyok a nagy urhoz: védelmezze meg ő nagysága őket legalább a szerémi pasarablóhordaitól: egyre-másra követelik tőlük a harácsot, olyan rengeteg summákat ró az ügyefogyott falvakra, hogy utolsó kecskéjüket el kellene adniök, ha csak a tizedrészt is meg akarnák fizetni.

Hogy mitevők leszünk, nagyságos uram, annak csak az Isten a megmondhatója. Mitevők a keserves hosszú utat gyalog, talpukat feltörte a kemény föld, köntösünk elrongyolódott, étlen-szomjan várjuk a megvigasztalódást. Mert nyomoruság élni, panasz a kenyerünk, sós köny az italunk . . .

Mikorra parancsolta a basa a harácsot, jó emberek? — kérde Miklós szánakozó hangon.

Husvét vasárnapján jönnek érte a martalócok, akkor jönnek a mohácsi kalmárok is pénzzel váltani be egy némely hordó borunkat. Akkor aztán várhat reánk a koldus-bot.

Menjenek le kelmetek a konyhába . . . Matyi, adass ételt ezeknek a szegény embereknek!

Áldja meg az Isten te kegyelmed irgalmas szivét, nagy uram! . . . Áldja meg minden jóval.

Miklós részvétellel nézett a siralmas alakok után, lassan dörmögé magában:

Mennyi titokban elsírt köny vagyon még széles e hazában . . . O, ha volna annyi erőm, hogy letöröljem mind.

Hivatta Vojkovicsot.

— Jövő hétfőn meglátogatjuk a szerémi törököt, mit szól hozzá?

— Azt, nagy uram, hogy állok elébe, akár ebben a minutumban is.

— Van még érkezésünk. Huszonöt legényre lesz szükségünk, hanem a javából legyenek.

— Nem lesz könnyű válogatni, mert mindenik reáéhezett egy kis török-vadászatra, aztán mindahány ott szeretne lenni az első csetepatéban, mit nagy uram vezetése alatt érhetne meg.

— Kijut abból nekik, Vojkovics bátya, csak sok ne legyen a végén. A konyhában megtalálja a panaszos jobbágyokat, menjen le, és töviről-hegyére kérdezze ki őket. Egyik maradjon itt kalauznak, a többit jó reménységgel kell utnak indítani.

— Akár az se maradjon itt, mert arrafelé bekötött szemmel is megtalálom az utat, sokszor volt már találkozásom a Mecsek környékén a kontyosokkal.

— Annál jobb.

— Megyek, uram, hogy teljesítem a parancsot.

Vojkovics felvidult a reménybeli kaland hírére, hogy az arca csak úgy ragyogott, mintha hájjal kenték volna be.

Hogy is ne lett volna boldog, mikor az ő kedves ifju ura vezeti majd, kiről azt is elhitte volna, hogy huszonöt elszánt vitézzel Isztambult elfoglalja a töröktől.

Ugy kivallatta a parasztokat, mintha főbenjáró bünt követtek volna el. Megtudta, hogy melyik faluban szalottak meg a harács-kivető martalócok, kit biztak meg a harács összegyűjtésével, hol veszik át a mohácsi kalmárok a bort.

Nem volt nehéz dolog kitalálni, hogy a mohácsi kalmárok áruira is fáj a foga a töröknek, övé lehet így a pénz is, meg a posztó is. Hja, a török pasáknak jó fülbesugóik vannak, nem hiába volt valaha Ali Keffer pasa jó ideig keresztény.

Hogy aztán mindent kitudakolt, jó szóval ereszté haza a jobbágyokat, szivökre kötven, hogy semmi két lábu teremtetett állatnak ne szóljanak arról, kinél jártak, miért jártak, mivel fogadták, mivel eresztették utnak.

Annak utána hűségesen beszámolt urának, reá bizván ő kegyelme nagy eszére, hogy a többit végezze el.

No hiszen el is végezte Miklós.

Nagypénteken már ott volt huszonöt emberrel a Mecsekhegy környékén levő falvakban.

A szegényes viskókban elhelyezte legényeit,

ő maga meg Vojkovics a bíró házában szállott meg. Jó előre kiadta a parancsot, hogy a vitézi köntös fölé, ha majd elrendeli, huzzanak ezon-drát, szakasztott olyan rongyosat, mint a parasztnak van, hanem a mordályokat rejtsek könnyen hozzá férhető helyre, mert arra szükség lesz.

Nem szabad a harácsszedő törökök közül egy árva léleknek sem megszabadulnia.

A bírót betanította, hogy boruljon térdre nagy alázatosan a pasa emberei előtt s mondja, hogy nem mervén a sok pénzt magánál tartani, huszonöt gazdánál helyezte el, mert hogy a kanizsai pasa is reá izent, hogy ezer tallért tartson készen, különben elevenen fogja megnyuztatni, hát nem tehetett egyébként, mert bizony elvihették volna az utolsó polturáig mindazt, a mit keservesen összeharácsolt a fényes ábrázatu Ali Keffer pasának.

Ezt a török elhiszi, sőt meg is dicséri érte, a miért olyan nagyon óvatos volt. Eljárnak majd házról-házra s lévén a paraszt viskó hasonlatos egy egérlyukhoz, egynél több török aligha megy be kihozni a harácsspennzel telt zacskót.

Ugy történt minden.

A szerémi pasa nem is küldött több embert negyvennél, ilyen apró tolvajságokra csak nem meneszthetett százat a nyomoruságos gyaur falvakba, hol egy eleven török is holtra ijesztheti a jámbor falunépet.

Egyenesen a bíró házában állottak meg. A török tiszt megzörgette kardja markolatával az ajtót:

— Hé, gyaur kadi, jőjj ki, mert a szakaladnál fogva huzunk ki. Hozd magaddal a harácsot.

Előjött a bíró és alázatosan leborult a hatalmas török tiszt előtt, s elmondotta reszketve mindazt, a mire Zrinyi Miklós betanította.

Eleinte haragudott a török, de utóbb kaczagott a bíró okosságán s odafordulva a maga embereihez, megmagyarázta nekik, hogy huszonötten majd elmennek azokba a parasztházakba, hol a pénzt elrejtették, mert a gyaur kutyák nekik tartogatták.

Igaz no, így még harácsot nem szedtek össze az Ali Keffer emberei, de jó azt is megpróbálni legalább egyszer, legalább elmondhatják, hogy a gyaur kutyáknak a vánkosa alól huzták ki az ezüst dénárral telt zacskókat.

A bíró is hamarjában előszólított huszonöt remegő parasztot, hogy kalauzolják török uraimékat az egyes házakhoz, mivelhogy azok nem voltak ám egymás mellett, hanem mintha éppen kiválogatták volna, jó messzire estek elszórva

a szőlőhegy aljában. Puskalövés is alig hatott el egyiktől a másikig, s hahogy a mordály a nyomorult viskókban eldőrdült, azt ugyan nem könnyen hallhatják meg.

Megparancsolta a török tiszt embereinek, hogy gyűljenek megint össze a kadi háza előtt.

(Folytatása kövekezik.)

¶ vizsgák előtt.

— A Tanulók Lapja számára. —

A szorgalmas szántóvető, földműves ember őszzsel kezd meg a munkát, tavasszal folytatja s nyáron az aratás alkalmával élvez szorgalma gyümölcsét. Ha akár az őszi, akár a tavaszi munkát elhanyagolja, vagy könnyelműen végzi, az aratás alkalmával érzi a büntetést.

A tanuló ifju is hasonló a földműveshez. Egy évi munkája után elkövetkezik a beszámolás ideje, s akkor tűnik ki, hogy milyen munkát végzett. Nála még az sem igen következik be, a mi a földművesnél, kinek fáradsága, szorgalma gyümölcsét egy jégverés vagy más elemi csapás pár óra alatt tönkre teheti. Ha a tanulóifju az egész éven keresztül híven, pontosan, lelkiismeretesen teljesíti kötelességét, leckéit megtanulta, feladványait elkészítette, lehetetlen, hogy siker ne koronázza munkáját.

Oly rövid egy év, alig vesszük észre, hogy mily hosszú idő telt el s itt a beszámolás ideje. Talán nem is gondoltok már a leveleket hullató ősze, a hidegével s havával ijesztő télre, — csak a tavaszt élvezitek s a nyár áldásait s a boldog vakációkat várjátok.

Igy van sok ember, a ki nem gondol az ősze s a télre, az élet telére, mikor a tavasz munkájából s a nyár áldásaiból kell élni, abból, a mit ifju korunkban szereztünk magunknak tudomány és ismeret dolgában.

Az ember életének legszebb része a tanulókora.

Nincs az a fényes állás, az a jólét és hatalom, mely fölérne az ifjukor boldogságával.

A tettek a jövő, reményei vagytok a hazának, a nemzetnek. Nektek kell beállani a sorba, ha a mostani nemzedék kidől; a ti kezetekben lesz a haza üdve, jóléte, nektek nemcsak megélhetés végett kell tanulnotok, hanem kötelességből is.

Ha a hazát szeretitek, kötelességtok a haza nagyságán, jólétén munkálkodni, mert nemcsak az ipar és kereskedelem tesz ki a nemzet jólé-

tét, hanem szellemi műveltségének előrehaladottsága is legfőképpen.

Mikor ti jövődő életpályátokra készültök, ne gondoljátok, hogy csak a kenyérért dolgoztok. A kenyéren kívül más kötelességek is nehezülnek vállainkra.

A kenyér csak az egyéné, a munkakörben elvállalt kötelességek együttléve a nemzet jólétének emelésére vannak hivatva.

Bármi lesz, talán csak egy kicsiny pontnak tűnsz fel a magad szemében és mások előtt is, de tudod-e, hogy a sok pont egymás mellé téve vonalat, a sok vonal sítót alkot együttléve? A szikla is csak igénytelen porszemekből van alkotva, s mégis vagy hatalmas épületeket tart fenn, vagy esésében palotákat dönthet romba.

Ne hidd, hogy a te munkád, melyet tanulmányaid, ismereteid gyarapítása végett végeztél, nyomtalan, értéktelen: a ti munkáitok együttléve a nemzet, a haza jövődő nagyságának szolgálnak alapul.

Ne azért tanulj, hogy a vizsgákon jól tudj felelni, hogy jó bizonyítványod legyen, hanem azért, mert érzed kötelességedet, mert valami akarsz lenni, mert a társadalomban egykor valamely helyet be kell töltened.

Tanulj becsületérzésből, tanulj azért, mert a tudomány a legnagyobb kincs, mert tudásodra szükség van a hazának.

Ne felejtöd, hogy az ezer év előtt megalapított hazát egy új ezredévig többé nem a kard s a nyers erő hatalma, hanem a *szellem ereje* fogja fentartani.

Spárta hazaszeretetre tanította gyermekeit s a nagy Görögország hatalma, fényes dicsősége mégis megszűnt, oda van, csak a történelem lapjairól tanuljuk meg csodálni az erkölcsök egyszerűségét s a hazaszeretetet fenségét.

Mert Spárta erős csak addig volt, míg gyermekeiben lángolóan égett a honszeretet.

Tégy erős fogadást, hogy a hazát szeretni fogod, s jólétén tudományoddal, minden erőddel munkálsz.

Az atheni ifjuság, midőn zászló alá gyülekezett, ily esküt mondott hazája előtt: Soha sem fogom meggyalázni a nekem adott szent fegyvereket, harezolni fogok az oltárokért, a házitűzhelyekért s mindenért, a mi a hazáé.

Te is védelmezd meg hazádat a szellem fegyverével, állj őrt tudományoddal jóléte fölött, véd meg nemzeted boldogságát azzal, hogy hű fia légy, ki ismeri s akarja is teljesíteni kötelességét.

Ha ezt megteszed, jókedvvel várod a vizsgákat, mert nemes lesz a gyümölcs, melyet egy évi munkás szorgalmad termelt.

—r.

Gyermekismerőseim.

VI. A kis hörcsög.

Mikor Kovács Andor figyelmesen a helyén ült, szép kék szemeit érdeklődéssel függesz-tette a tanárra, senki sem gondolta volna, milyen kis hörcsög lakik benne. Alig mult el órákőz, hogy valamelyik társa a bejövő tanárt ne lepte volna meg ezzel a panaszszal:

— Kérem, tanár ur, a Kovács Andor engem úgy hátba ütött, hogy . . .

— Már megint Kovács Andor! — szólt ilyenkor a tanár, s a panasz gyakran megújulván, haragosan tekintett az első padban ülő vádlottra, a ki a tanár megszólítására szemlesütve állott fel.

— Miért bántottad társadat?

— Kérem szépen tanár ur, először ő ütött meg, másképp én nem is bántottam volna, felelt a vádlott.

— Kérem, én elszaladtam mellette és hozzá értem, erre azután utánam szaladt és hátba vágott.

A dolog ilyenkor azzal végződött, hogy a tanár Kovács Andort megfenyítette és mérsékeltre intette.

Azonban a panaszok mind gyakrabban megújultak. A dolog leginkább engemet bántott, a ki osztályfőnök voltam s elhatároztam, hogy a dolog végére járok. Tudtam azt, hogy sokszor a jó tanulók csupa versengésből és féltékenységből egymás iránt, szokták egyik a másikat beáztatni, vagy rossz tanulók irigységből árulkodnak a jó tanulóra.

Kovács Andor egyike volt a legjobb tanulóknak, nemcsak szorgalmas, de éles eszű, találgató, és tehetség dolgában az osztályban első volt. Kitünő emlékező tehetséggel volt megáldva, úgy, hogy a mit tanult vagy olvasott, el nem felejtette, s ha a tanultakra vonatkozás történt, vagy figyelmeztetés az olvasmányra, sokszor egyedül ő emlékezett vissza. Mikor azután régebbi dolgokra ügyesen megfelelt, vagy az iskolai olvasmányok kapcsán, a magyarázathoz saját olvasmányából is tudott észrevételet vagy ügyes kérdést tenni, egyik-másik társának arcán a csodálkozással vegyes irigység kifejezését láttam feltűnni. Nem lehet csodálni tehát, ha a sok panaszban, a mivel társai ellene előállottak, hajszát láttam.

Elhatároztam, mint mondtam, hogy a dolog végére járok.

A véletlen segített. Midőn egy alkalommal az első órára akarok bemenni osztályomba, éktelen lármát hallok. Benyitok: hát az egész

osztály fel van fordulva, sokan a padokon állanak s előre hajolva néznek a podium felé, a hol az osztály nagy része egymás hátán kört képezve s ordítva nézi azt, a mi ott történik. Csak akkor vettek észre, midőn a körhöz lépve, szóltam:

— Mi történik itt?

A fiuk meglepetve s ijedten oszoltak szét, csak a két küzdő maradt a porondon: Kovács Andor és Szabó János, a tusától felhevülve s főképpen Andor, a dühtől egészen eltorzulva. Megrettenve, szégyenkezve állott előttem a két bűnös s magam is a csodálkozástól elnémulva szemléltem őket néhány pillanatig. Majd vallatóra fogtam őket.

— Szabó János! szólj, mi történt köztetek?

A fiu, kinek arcán s rendetlen ruházatán, támolgásán látszott, hogy ő volt a legyőzött fél, sirva fakadva szólt:

— Én nem is bántottam őt, hanem mikor bejöttem az osztályba, csak nekem esett s elkezdett ütni.

— Tehát te nem bántottad őt; szólj Kovács, mért bántottad Szabót?

Kovács a földre süti szemeit, egy pillanatra rám veti mogorva tekintetét, aztán állhatatosan hallgat.

— Felelj a kérdésemre, miért bántottad a társadat? Ő azt mondja, nem bántott téged; de ha bántott volna is, neked nincs jogod viszont bántalmazni, elégtételt tőlem kellett volna kérned.

Kovács kabátja szélét gyürte, fogait s ajkait összeszorította, arcizmai rángatództak, de macacsul hallgatott.

— Fiam, te hibát követtél el, talán ingerült voltál, mert talán szóval bántalmazott Szabó s te így akartad a bántalmat megtorolni? Nézz reám és felelj.

Kovács rám emelte tekintetét, majd lesütötte, ajkait még jobban összeszorította s arca még inkább rángatódzott, de hallgatott.

— Utóljára szólitalak fel. Te ellened folyton hangzik a panasz, hogy verekedő és veszekedő vagy, gorombáskodol társaiddal. Felelj: igaz ez?

Kovács Andor arcáról eltűnt a rángatódzás, fészesen összeszorított ajka megnyílt s dacosan szemembe nézve, mondá:

— Kérem, ők folyton ingerelnek, csufolnak, csak azért, hogy én magamról megfélemedkezzem s ők feladhassanak. Ismerik a természetemet s azért «hecczelnek».

— Ha ez igaz, úgy nevezd meg a hecczelőket.

— Mindenki!

— Mindenki? Még Bognár Laczi is? — Bognár Laczi szelid, jó viseletű fiu volt.

— Az nem, — felelt vontatva Kovács Andor. — Szólj hát Bognár, igaz, hogy ingerlik, szándékosan hecczelik Kovács Andort?

A fiu felkelt s részvétellel tekintett a vádlottra, majd így szólt:

— Kérem szépen, tanár ur, a gyerekek szoktak egymással kötekedni, s Kovács Andort sem bántják másképp. Aztán ő is kötekedik, de ha valamelyik hozzáér, vagy véletlenül ingerkedik vele, mindjárt üt, aztán káromkodik.

— Hallottad, Kovács Andor? Van ez ellen észrevételed? Hallgatsz, tehát elismered. Beláthatod, hogy az ilyen csunya természettel, mint neked van, kiállhatatlanná és türehetlenné válsz, nemcsak itt az iskolában, hanem később is a társadalomban s pedig minél idősebb leszel, annál türehetlenebbé válsz s végre mindenki kerülni fog. Jegyezd meg magadnak, hogy most kell már megkezdened a természeteden való uralkodást, s ha meg nem javulsz, és ilyen jelenetek fognak ismétlődni, te az iskolában meg nem maradhatsz. Most menj helyedre. Erről az esetről atyádat tudósítani fogom.

A tudósítás után eljött Kovács Andor atyja s keserűen panaszkodott fia hirtelen természete ellen. Behívattam az érkekező szobába a fiut, hol atyja fájdalmas szemrehányásokat tett neki. Andor könyezve hallgatta atyját, majd javulást ígért.

— Fiam, szóltam hozzá atyailag, te javulást ígérsz. Én bizom ígéretedben, azt hiszem, becsületérző fiu vagy, a becsületes ember pedig megtartja szavát! Gondold meg, mit fogadtál atyádnak s nekem. Valahányszor érzed, hogy hirtelen természeted gorombaságokra készül ragadni, mindannyiszor jusson eszedbe ígéreted és becsületszavad. Menj társaiddhoz vissza!

Kovács Andor atyjától elbucszva, még mindig zokogva tért vissza az osztályba, a hová csakhamar én is követtem.

Az osztályban mély csend uralkodott s midőn beléptem, a fiuk arcáról leolvastam, hogy feszült várakozásban vannak. Nem hagytam őket bizonytalanságban.

— Fiuk! szóltam hozzájuk. A hirtelen harag s az azzal való ingerkedés már sok szerencsétlenséget okozott. S minél tovább engedi valaki azt magán uralkodni, annál kevésbé tudja legyőzni. Kovács Andor ma atyja és én előttem becsületszavára megfogadta, hogy uralkodni fog magán. Ha ezt nem tenné meg, ha haragja elragadná, felhatalmazlak téged Bognár Laczi, hogy figyelmeztessd őt szavára. De titeket is intelek, hogy Kovács Andorral ne kötekedjétek. A melyitek őt szándékosan haragra ingerli, az szigorú megrovásban részesül.

Ennek az intésnek az lett az első eredménye, hogy a fiuk annyira visszavonultak Kovács Andortól, hogy majdnem teljesen magára maradt, ugyszólván csak Bognár Laczi volt vele. El-el néztem az udvaron, s nem minden aggodalom nélkül, a játszódozó, ugráló, nevetgélő fiukat, mily óvatosan kerültek Andort, a ki valamely szegletbe huzódva, fájó szívvvel nézte mulató pajtásait.

Néha-néha közeledett hozzájuk, majd hirtelen visszavonult; időfolytán egyik-másik pajtása mellette elszaladva, hozzá kapott, a mit Andor ragyogó mosolygással fogadott. Mindkét fél részéről hova-tovább többször történt a közeledés s egyik nap örömmel láttam, hogy Andor barátom még három pajtásával «stuckoz» az udvaron.

Mire a vizsgák beálltak, Andor részt vett osztálytársai minden játékában s kötődésében, a nélkül, hogy becsületszavára kellett volna figyelmeztetni.

Andor most tett érettségét. Tanuló korában megszokta az önuralmat. Erőt vesz-e rajta újra hőreség természete? Higgyük, hogy nem.

Anti bácsi.

Hellász ege alatt.

— *A győri tornaverseny alkalmából.* —

Jelige: Im nyitva a pálya; ki helyét megállja, Vitézi voltának jutalmát találja.

Kinizsi III. ének.

Isten hozott nálunk, hazám ifjusága!

Jövendő reménye, fakadó virága

A magyar nemzetnek.

Üdvözli hódolva lantomon az ének

Alapraóit a jövő ezerévnnek:

Kik téged vezetnek.

Álmok sebes szárnyán repül képzeletem

S időknnek tengerén: két hosszú ezreden

Vissza száll a multba.

Hellász verőfényes, kéklő ege alatt

A nemes versenyben izzadó ifjakat

Rémlik látnom újra.

Ifju, aczélizmok, duzzadó reménnyel,

Edzett férfikarok szívós erejével

Viadalra kelnek;

Nem arany, nem ezüst a győzelem bére,
Pulya nép szemében porszemet sem érne:
Koszoruja csernek.

Hellász verőfényes, derült ege alatt
Mérközvéen egymással a szellem, a szabad,
Nemes tusára kél.

Nem arany, nem ezüst a győzelem bére:
Egyszerű koszoru a nyertes fejére,
Istenítő babér.

Erő az erővel, szellem a szellemmel
Hellász ege alatt nemes versenyre kel . . .
Arany nem kell neki;
Legboldogabb anya, a ki fia fejét,
Melyet e kis galylyal koszoruztak elébb,
Kéblére öleli.

Boldog vagy, óh Hellász, derült, kék egeddel,
Hozzánk világitó tiszta szellemeddel
Melegitsz, mint a nap;
S miként szirteiden zúgó tenger habja:
Fiaid karjától úgy hull száz darabba
A perzsa szolgál-had.

Édes magyar hazám, te árva, te szegény,
Te kis szigetország a népek tengerén
Zúgó ár közepett.
Nem Róma aranya, — Hellász picziny galyja:
A cser-ág s a babér isteni hatalma
Tartja meg éltedet.

Megverik az egek, megverték a népet;
Melyet csupán a kincs meddő szomja éget
S nem tekint nagyobbra;
Mint aszufa korhad, mint mocsárvíz tesped
S pehelyként viszi el az erőtlen testet
Népek vize sodra.

Fel hát hazám gyöngye, nemes versenyre fel!
Erővel az erő, szellem a szellemmel
Bátran mérközzék meg!
Törjön meg sziklánkon a zúgó ár habja;
Hol erő, hol szellem, Isten el nem hagyja . . .
Élni kell a népnek!

Balog István.

Egy rejtélyes állat.

Annyi sok mindent és annyi sok csodálatosat irtak már a hód szokásairól és lényéről, oly sokat meséltek már róla, és mégis a legtöbb kérdés megfejtetlen talány maradt máig is.

Az is, mit Brehm a hódról legutóbb irt, aránylag igen csekély és sok tekintetben még bizonyítékokra volna szüksége. Mert a hód szokásait meglesni nem azért nehéz, mert igen félénk és óvatos állat, hanem azért is, mert legtöbbszörre éjjel dolgozik; a szelidített hódnak, úgy látszik, eddig még nem tudták a szükséges magányt megszerezni, hogy működéseit természetes ösztönei szerint zavartalanul véghezvethesse volna. Az indiánok gyakran fognak fiatal hódot, fölnevelik, hanem fogságban nem tudják sokáig megőrizni. A fiatal hód hangja hasonló a kis gyermek sírásához. Egyszer egy kutató a sziklás hegyek között oly hangot hallott, mely tökéletesen hasonló volt a kis gyermek sírásához. Megijedt, azt hívé, hogy valami indián-tanya közelébe jutott, óvatosan mászott át a fák között a folyam partjára s most látta, hogy közel a vízhez, egy magaslaton két fiatal hód sirt anyja után; nemsokára megtalálta az anyát egy hódkelepceében.

A legújabb közlések ezen sajátos állatról bizonyos Morgannak köszönhetjük, ki sok éven át vadászgatva Amerika északnyugati erdeiben, alkalmat talált a hódot tanulmányozni. Igen érdekes és mulattató könyvből, melyet a hódról irt, vesszük a következő adatokat.

Egyszer Morgan a Yellowstone-River torkolatához közel egy indián sátorban töltötte az éjt. Egy fiatal hódat látott ott, mely tányérból tejet evett, a szegény állatkát pedig egy gyermek tépázta. Csak miután hosszabb ideig figyelmesen oda hallgatott, vette észre Morgan, hogy nem a vörösbőrű indián gyermek, hanem a hód sirt. Noha a fiatal hód igen eleven és pajkos, nagyon ártatlan, ragaszkodó állat és könnyen a házhoz lehet szoktatni. Egy missouri-i trapper beszélt Morgannak, hogy egyik társának neje, valami indián nő egy hódat fölnevelt s az állat több éven át minden utazásukban, melyet további vadászatok végett tettek, mindenütt követte őket. Valahányszor sátraikat fölszedték és tovább menni szándékoztak, az okos állat mindig meg tudta értetni velük, hogy követni akarja őket. A hol tanyáztak, a hód fakéreggel táplálkozott, de nagyon szeretett abból is enni, a mit ők maguk ettek, különösen szerette a czukrot, s olyankor, mikor a czukrot meglátta, nem lehetett addig meg-

nyugtatni, míg nem kapott belőle. Legjobb barátja a kis félvér gyermek volt, ezt nem hagyta el soha. Ha tovább utaztak, fölítették a barátságos állatot a lóra a málhák közé s így gyakran több mérföldnyi utat is tett meg.

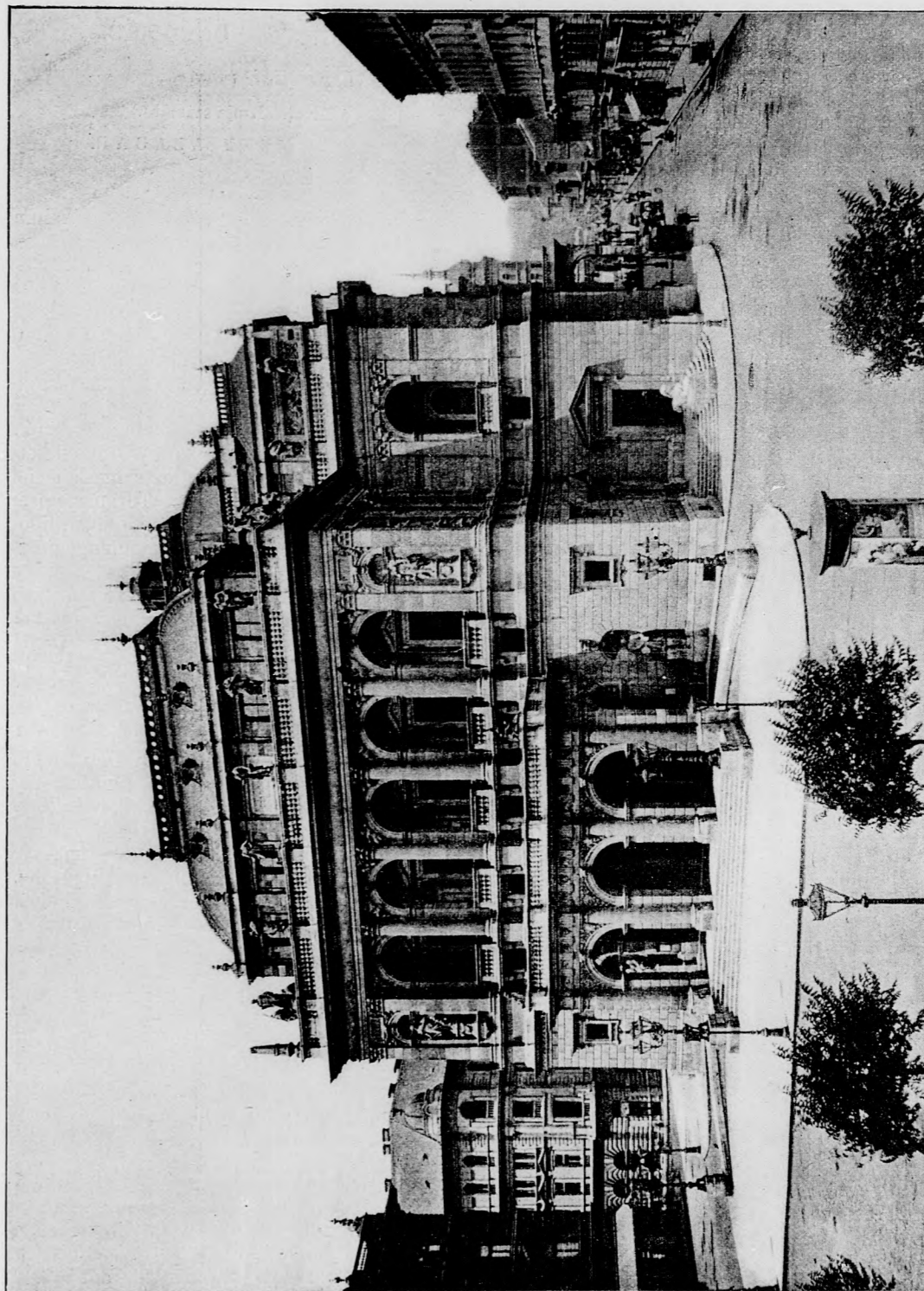
Még különösebb volt egy másik hód története. Ezt igen fiatal korában fogták kelepcezővel, mint utolsó maradványát egy hódtelepnek; mint kutya követte urát mindenüvé, sőt gyakran a csónak után uszott, ha ura a Champlain tavon átkelt, egy tavon, melynek hossza száz, szélessége hat angol mérföld. Egész pontos-sággal tudta, hogy hol szálltak partra, innen ura után a vendéglőbe ment és a szobában gyakran lábainál az ágyban aludt. Kevés kenyér, tej, vagy egy alma volt a hű állat fáradságának jutalma, minek mindenkor igen örült.

Sokan állítják, hogy a megszelidített hódat a halfogásra is be lehet tanítani. Egy angol utazó beszéli, hogy ő látott egy hódat, mely urát a csónakon követte, beugrott a vízbe s nemsokára hallal tért vissza. Különbözik ez, valamint egy más utazó elbeszélése a hódról, ki azt állítja, hogy Szibériában egy szelidített hód magának a házhoz egy nöstényt hozott s aztán együtt éltek a háznál, még bizonyítékokra szorul.

Hajdan a hód található volt Európában és Kis-Ázsiában is, és Szibériától egész az Euphratesig, ma már az ó-világ minden országai közül csak Szibériában lakik, s alig vehető számba az a néhány, a mit negyven év előtt Oroszország némely folyampartján fedeztek föl. Ezenfelül az európai hód magánosan lakik és csak nagyon ritkán épít magának olyan lakást, mint az amerikai.

Művészi építéseinél leginkább fogait használja. Mindenik állkapcájában két metszőfoga és nyolcz zápfoga van. A felső fogak mélyen be vannak növe az állkapocsba s félkörnél nagyobb hajlást képeznek, az alsók azonban nem tesznek egész félkört. Ha a metszőfogak valamelyike letörik, az átellenes addig nő, míg csaknem egész kört képez. A rágó izom ezen állatnál rendkívül erős. Ez azonban nem volna elégséges arra, hogy a hód fával táplálkozzék, ha a nyál-mirigy által nem volna eléggé gondoskodva a száraz táplálék meglágyításáról.

Minden egyes fog életkérdés a hódnál. Ha az öregség folytán a fogak már nem felelnek meg kötelességüknek s a vén hód nem bírja a táplálékára szükséges galyat lerágni, kénytelen a már lerágott ágakat más hódtól ellopni, noha így nagy veszélyeknek teszi ki magát. Gyakran találtak halva, sebekkel boritva vén hódat, me-

M. KIR. OPERAHÁZ.

lyet társai öltek meg. Néhány év előtt egy igen vén hódat fogtak.

— Szerencséje, hogy megfogtuk, mondá az az indián, ki a kelepczét felállította, — mert ha kelepczénkbe nem jutott volna, a többi bizonynyai még a tél előtt agyon harapja, mert csak lopott fával volt képes magát táplálni.

A hó fogai két-három éves korában legalkalmasabbak a farágásra. Felső-Missouriban a gyapotfát és a fűzet, a Hudson-öböl mellett a jegenyét és a jávorfát rágja ki a hó. Körülrágja az egész fát, legmélyebbre azon oldalról, melyre dönten akarja. A fa kidöntése rendszeren az egész család gondja; mindig egy pár végzi két vagy három fia társaságában. Az öregek fölvaltva dolgoznak, az egyik rág, a másik őrít áll, a fiataloknak alkalmilag segíteni kell. A hó, míg a fát rágja, széles, lapos hátsó lábán ül, csaknem egészen egyenesen. Mihelyest a fa recsegni kezd, csak lassan, óvatosan dolgoznak, s ha kidül, azonnal a vízbe futnak, félnek, hogy a roppanás valamely ellenségüket oda esabítja. Ha a fa kidült, az ágakat rágják le. Egyetlen fa az egész hódesaládnak elég egy egész télen át.

A vastagabb galyakat alkalmas darabokra metszik, hogy el tudják szállítani. A fát aztán házuk közelében halomra rakják s néha 8—9 állatot is lehet együtt dolgozni látni, rendszeren azonban csak négyen-öten szoktak lenni. Szeptember és október hónapokban éjről-éjre dolgoznak a hódak, míg csak az első hó le nem esik és az első fagy a tavakat meg nem dermedti. New-Yorkhoz közel, Adbanyban, a természetörténeti muzeumban egy tizennyolcz hüvely átmérőjű vad cseresznyefatörzs látható, melyet a hódak döntöttek ki, s a fán három helyen van a kéreg átrágyva. A különféle helyen látható bemetszések arra mutatnak, hogy a fa kidöntését többször megpróbálták, mindig ha a hó leolvadt, mert a hó minden enyhe időt fakészlete szaporítására használ. A hó forgácsa igen különös; meg lehet rajta ismerni, hogy a felső metszőfog a fát erősen tartja s az alsó metszi és hasítja. Ilyen forgácsok után következtetve a hó egy láb átmérőjű fát mintegy három éj alatt rág és dönt ki.

Hogy a hó fával táplálkozik, mit eleinte sokan tagadtak, újabb nyomozások által kétség-telenül be van bizonyítva. Három hódagyomrában, melyet Morgan boncsolás végett szakértőknek adott át, csupa fahulladékot találtak.

(Vége következik.)

Molière költészete.

— *Esztetikai tanulmány.* —

(A Tanulók Lapja számára.)

Írta: KEMÉNY ALADÁR.

(2. Folytatás.)

Hogy mily gyorsasággal működött alkalomadtán költőnk, bizonyítja azon körülmény, hogy a «Kelletleneket» 14, a «Szerelem, mint orvos» cz. vígjátékát pedig 5 nap alatt fejezte be. E visszas ténykedésre maga Molière is rámutat, midőn a «Versaillesi rögtönzés»-ben finoman leplezve bár, de érthetően figyelmezteti erre XIV. Lajost, ki ez erőszakolt munkásságnak oka volt. E kis darabban Molière saját társulatát mutatta be élénk vonásokban, a mint szörnyű zavarban lévén, a király rendeletére egy vígjátékot tanít be: ámde színészei felmondják az engedelmességet. Természetesen nem tudja, mit műveljen szegény feje, midőn küldött jó, hogy a jó uralkodó elengedi az előadást.

Molière bohózataiban nagy tényezők az u. n. *közjátékok*, melyek eredetileg arra szolgáltak, hogy a felvonásközöket kitöltsék és szórakoztassák a hallgatóság ellankadt figyelmét. Ez azonban sokszor elfajul nála, a mennyiben sebtén készült darabjai hiányát ezek csillogása és tarkabarkaságával akarja fődözni s látványosságaikkal hatást vadászni. Így lett aztán, hogy nem egy darabját «tánczos vígjáték»-nak nevezi, majd megalapítja a *vígjáték-ballettet*, mely furcsa műfajban 6 darabot írt.

Shaksperenél is szerepel a közjáték, csakhogy sokkal költőibb és szervezesebb összefüggésben a cselekvénnyel, mint Molièrenél. A «Felsült szerelmesekben» Ver és Hiems gyönyörű allegóriája fordul elő, míg a «Szentivánéji álom»-ban az athéni mesteremberek kacagatóan adják elő Pyramus és Thisbe rémséges történetét. A «Vihar»-ban a Prospertól földidézett Juno, Iris és Ceres közjátéka tárul elénk, de legérdekesebb a «Makranczos hölgy» közjátéka, mely darab t. i. egy részeges üstfoldozó, Raszdi Kristóf előtt játszódik le, kit a tréfakedvelő herczeg fölszedet a sárból és a maga helyére ültet.

Molière bohózatait, számszerint tizet, a mennyiben magasabb esztetikai becsük nincsen, nem fogjuk tartalmilag és behatóbban ismertetni. Egy részükről, mint a melyekben az orvosokat ostromozza éles gunnyal, más helyütt leszen szó, főképpen pedig a «Képzelt beteg»-ről. S ha most már eltekintünk ama bokros

hibáktól és sajátságoktól, melyeket az imént volt alkalmunk jellemezni, lehetetlen, hogy ne csodáljuk Molière genialis könnyedségét és igazi francia esprítjének napsugaras, szellemes ötleteit, melyeket mintegy bőségszaruból önt. Együttal kacagatók költőnk remek karrikaturái: mint Pourceaugnac ur, a madridi vidéki nemes sikerült mintája; dr. Pancratius és Marfurius, a pyrrhéi meg aristotelesi böleselők, az esetlen Diaiforus Tamás és a «Szerelem, mint orvos» doktorai. E tekintetben már utoléri Shakspere Molièret, a mennyiben ő is alkotott rendkívül sikerült torzképeket, mint Hörpenes, a részeges pinceszér, meg Kurjancs bohóc a «Vihar»-ban; továbbá a «Felsült szerelmesek» Holoferness Nathaniel rektorai, azonkívül ugyanott Kobak suhancz, hogy ne is említsük a «Sok hühó» isteni humorral kivitt két együgyű rendőralakját.

IV.

Molière mint romantikus költő.

Párhuzam Shakspere és Molière közt: a) páthosz, nyelvész, b) tragikusság, c) alakok, egyhangúság. — «Don Juan», Tragikomédia. — «Amphytrion». Lindau nézete. — «Phryne» és a «Pompás kérők». — «Melicerte». Pásztoroköltészet. — Molière kísérlete a tragédiában: «Don Garcia».

Ismertessük most Molièret egy másik oldaláról, a mely téren figyelemreméltó alkotásokat hozott létre, t. i. mint *romantikus vígjátékköltő*. A vígjáték ugyszólván a legrealisabb drámai műfaj, magva lévén a komikum és humor, mely a fenségesről is lerántja a leplet, kimutatván az embert, a nevetségest. Ám van egy faja a vígjátéknak, hol a képzelt üzi csapongó játékát, a regényesség zománczával vonván be a történetet. Ezért foglaljuk mi az ide tartozó műveket a romantikus vígjáték nevezete alá.

Midőn Molièret e tekintetben tárgyaljuk, lehetetlen elkerülnünk a párhuzamvonást közte és a másik nagy vígjátékköltő, Shakspere között, annál is inkább, mert a fő hasonlóság, illetve eltérés ezen téren létezik közöttük.

Tény, hogy Molière inkább vígjátékköltő, mint Shakspere, mivel ez bizonyos mértékben nehezkesebb és a fenséges tragikai kothurnust még a komédiában sem veti le egészen. Írói sajátságai őt mintegy természetesen a romantizmus mezejére terelték, úgy, hogy csak egy *középvígjátéka* van, t. i. a «Windsori vígnők». Játékainak nyelvezeté mindig hatalmasan lendül, magával ragadó páthosz és fellengősség nyilatkozik meg bennük. Ellenkezőleg a romantikus irány tagadhatatlanul nem a legerősebb

oldala Molièrenek. A pathetikus stíl nem eleme neki s ha ezt használja, olyan lesz, mint a fecske, mely a lég — a röpke élcz, szellemesség, guny — birodalmát korlátlanul, merész kecsességgel hasítja át, de a földön ügyetlenül tipeg.

Shakspere vígjátékaiban mindig jut szerepe a tragikus vonásoknak, mint a derüs ég, melyen minden pillanatban zivatar törhet ki. Nem egy ily darabját dolgozhatná fel más alakban. Pl. o. ha a «Vihar» Prosperája boszujának állana, mily szörnyű tragédia színhelye lehetne a puszta sziget! Mily sötét háttere van ugyane mű történetének és mily komor motívum játszódik bele magába a cselekvénybe, midőn a királyt Milano bitorló herczege orvul meg akarja gyilkolni. A «Sok hühó semmiért» tárgya jobban hajlik a szomorú, mint a vidám hangulat felé. Ugyanezt lehet állítani Molière két romantikus darabjáról («Don Juan» és «Amphytrion») melyeket alább fogunk ismertetni.

Mig Shakspere regényes vígjátékaiban az igaz és hihetetlen káprázatos merészéggel elegyedik, csapongó fantáziája költői önkényvel vezet el bennünket sohasem látott, sohasem hallott régiókba, bizarr és groteszk alakok egész tömegét teremti meg, varázsvesszeje Arieleket és Puckokat, Sycoraxokat és Calibánokat idéz elénk; addig Molière képzelete sokkal szerényebb körökben mozog és alkotásai mindig a valóság szilárd alapján állanak. Egyben azonban mindkét költő megegyezik, tudniillik, hogy darabjaik meséje többnyire egy huron pendül. Így pl. a Shakspere 4 vígjátékában szerepel kifejtet gyanánt a hajótörés motívuma; t. i. a «Tévedések vígjátéka»-ban, «Téli regé»-ben, «Perikles»-ben és a «Vihar»-ban, mi Molièrenél szintén három ízben föllelhető («Fösvény», «Szeleburdi» és «Scapin csinyjei»).

Ugyanezt lehet alakjaikról is megjegyezni: elüztött, jólelkű herczegek, fondor bitorlók, cselszövő udvaroncok, pajkos, elmés hölgyek változtatják egymást, és minderre raborul a közép-, a szép lovagkor jellemzetes burka. Megszokott a bohóc tipikus egyénisége, ki a cselekvény élénkségét szellemes élczével, szójátékaival és vidor dalaival rendkívül fokozza. Shakspere, ki a bohócot már «Lear király»-jában «szinpadképessé» teszi, a «Vizkereszt», «Vihar» és «Ahogy tetszik»-ben, Molière pedig «Don Juan»-ban, az «Eliszi herczegnő»-ben és a «Pompás kérők»-ben játszát vele tényleges szerepet.

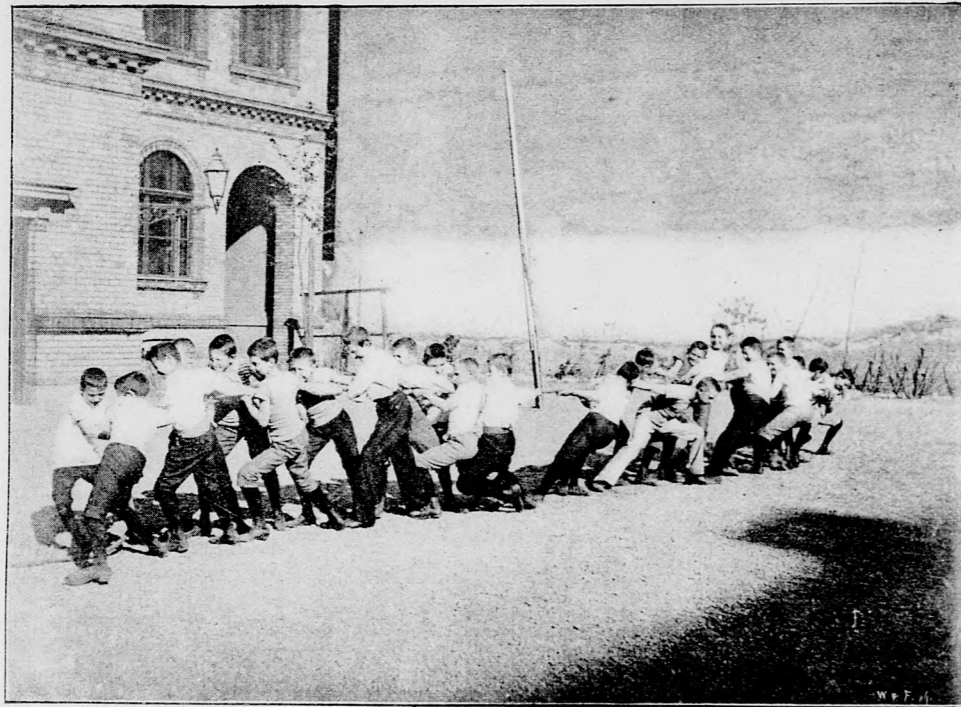
(Folyt. köv.)

☞ Kötélhúzás.

Nincs az ifjuságnak kedvesebb órája az iskolában a tornajáték-óránál (már ott, a hol ez divatban van). Nem is csoda, ha a tanulásban kifáradt tanuló ebben kis kellemes időtöltést talál. Így van ez Budapesten, a VII. ker. áll. főgimnáziumban is, hol Collaud Ferencz tornatanár azzal is buzdítja tanítványait, hogy az egyes játékok közben lefotografálja őket s e képeket összegyűjtve, egy albumban ki fogja adni. Ez a képünk is e fényképek egyike után készült s a kötélhúzást ábrázolja.

H. I.

Kötélhúzás.

☞ Tanulók Lapja második irodalmi pályázata.

1. Tetszés szerint választott tárgy értekezés. Jutalma 1 db. arany.
2. Eredeti elbeszélés, mely a lap szellemének megfelel. Jutalma 1 db. arany.
3. Bármely költemény, mely lehet leiró, elbeszélő vagy lyrai. Jutalma 1 db. arany.
4. Rejtvény: sakk-, vagy képrejtvény. Jutalma 4 korona.
5. Eredeti rajz, mely a lapban közölhető.

legyen. Feldolgozható bármely tárgy, csak az a fő, hogy oly eszmét fejezzen ki, mely lapunk irányának megfelel. Jutalma 20 kötet a Hazafias könyvtárból.

6. Bármely jó fordítás, melyet tárgyánál fogva a Tanulók Lapja közölhet. Jutalma: Uhland költeményei.

Beadási határidő 1895. július 21.

A pályázatra beküldendő dolgozatokat tisztán, a lapnak csak egyik felére kell írni.

Bármelyik tételre pályázhat a Tanulók Lapja minden előfizetője, akár több tételre is.

A pályamunkákhoz zárt jellegű levelet kel-

mellékelni, melyben a pályázó pontos czime s a pályázatra való jogosultságát igazoló cím-szalag legyen mellékelve.

A szerkesztőség főtartja magának a jogot, hogy a beküldött dolgozatokat, ha nem nyertek is jutalmat, de közlésre alkalmasak, a Tanulók Lapjában közölhesse.

A beküldött kéziratokat nem adjuk vissza.

Azon önképzőkörök tagjai, melyek lapunknak előfizetői, szintén résztvehetnek a pályázatban, de a jellegű levélben igazolni tartoznak, hogy az önképzőkörnek valóban rendes tagjai.

A pályamunkák a Tanulók Lapja szerkesztő-

ségébe (VI., Aradi-utca 8. sz.) bérmentve küldendők. Olyan dolgozatokat, melyekért a postán utánfizetni kellene, nem fogadjuk el. Ajánlatos a boríték egyik oldalára a feladó nevét s lakását följegyezni.

IRODALOM.

Millenniumi történet. Az Athenaeum r. társulat kiadásában megjelenő «A magyar nemzet története» című tiz kötetes nagy munkának 26. és 27. füzeté most került a könyvpiacra. Ezekben a füzetekben Marczali Henrik professor folytatja Szent László királyságának történetét, külön fejezetben ismertetvén László király törvényhozását, Horvátország meghódítását, a székeség történetét és a kunok betelepítését, mind megannyi nagyobb korrajzokat László király életéből, és megkezdődik Kálmán és Almos korának, valamint a kereszties hadjárat történetének ismertetése. A 26-ik füzethez egy fenyves műmelléklet van csatolva, a hírneves Gutkeled-biblia egy lapjának hasonmása, melynek iníciáléja Mózes prófétát ábrázolja, midőn a Sínai hegyen az Úrtól átveszi a tízparancsolatot. Az iníciále rendkívül finom megrajzolása, különösen pedig élénk színvegyülete egyaránt becsessé teszi ezt az ósrégi műmelléklet. A füzetnek másik műmelléklete a Tihanyi altemplom belsejét mutatja be I. Endre síremlékével Dörre Tivadar eredeti rajza után. A 27-ik füzethez két ósrégi magyar kódex van csatolva. Az egyik «Kézai Simon krónikájának első lapja» szövegolvasással és szövegfordítással; a másik pedig a legregibb magyar nyelvemlékünk, «A halotti beszéd és könyörgés» színes hasonmása betű szerinti olvasással, akkori és mostani kiejtés szerinti szöveggel kiegészítve. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 ft 60 kr., félévre (24 füzet) 7 ft 24 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben. Az előfizetők minden szombaton egy-egy füzetet kapnak.

Az Athenaeum Képes Irodalomtörténetéből (szerk. Beöthy Zsolt) ismét egy füzet jelent meg, a 33-ik, az előbbiekhöz hasonló gazdag tartalommal. Ebben Rákosi Jenő belejezi a 40-es évek drámai irodalmáról az előbbi füzetben kezdett cikket, itt Hugo Károlyról, Obernyikről és Kuthyról szólván részletesebben. A második cikkben Baráth Ferencz Kossuth Lajos mint szónok és író cím alatt áttekinti a magyar politikai szónoklat történetét, aztán Kossuthal kapcsolatban egész korszakot rajzol. A harmadik cikkben Vadnai Károly a forradalom költészetéről ír, melynek maga, még mint gyermek-ifjú, karddal állott szolgálatában s melyből ujjában pedig naplójegyzetei alapján annyi érdekes jellem- és korszakot alkot. Itt a cikknek csak első fele van, melyben a forradalom irodalmi hatásáról, a közkeletű katonadalokról s általában a forradalmi lyrai költészetéről szól. A füzet ezuttal is gazdagon van illusztrálva: arcképek vannak Hugo K., Kossuthról (3) és Sárossyról, továbbá Kossuth szülő- és turini lakóháza, egy-egy allegorikus kép Kossuthról és 1848. márcz. 15-ről (egykoru rajzok után). Az 1848-iki országgyűlés megnyitása, Sárossy Aranytrombitájának első lapja; külön mellékletül pedig: Petőfi és nejének arcképe s a Nemzeti dal, a szabadsajtó első terméke. A díszes vállalat a legközelebbi két-három füzetben már be lesz fejezve, azért utólag felhívjuk rá olvasóink figyelmét. Egy-egy füzet ára 40 kr.

Az érettségi feladatok az 1893/94-iki tanévben.

Szentes városi főgimnázium.

Magyar nyelv. 1. Műveltségünk az Anjouk korában. 2. A romantikus irány előzményei és méltatása. 3. Az összetett inga és alkalmazása.

Latin nyelv. Miért van némely államban több vitéz férfi, mint másokban. (Cserny Dávid Stylusgyakorlatok 147. gy.) Fordítás.

Német nyelv. A galamb. (Ford.)

Görög nyelv. Homer Iliasa XVI. 20—47.

Mennyiségtan. 1. 6 és $\frac{1}{1024}$ közé tiz tag iktatandó úgy, hogy ezek az adott két taggal mértani sort képezzenek. 2. Valamely derékszögű háromszögben a *a* és *b* két befogó összege 17 m. és a hegyesszög $22^{\circ}37'$, meghatározandók az oldalak, a másik hegyesszög és a háromszög területe.

Székelyudvarhelyi áll. főreáliskola.

Magyar nyelv. 1. A víz mint geológiai tényező. 2. A megyék szerepe az alkotmány megtartásában. 3. A költők és írók befolyása a nemzeti szellem és politikai élet ébredésére a reformkorszak küszöbén.

Német nyelv. 1. Császár és pápa. (Fordítás. Endrey Ákos Stylgyakorlataiból.) 2. Der Kreislauf des Wassers in der Natur.

Francia nyelv. Parallele des républiques d'Athènes et de Lacédémone.

Mennyiségtan. 1. Valamely vajt gömbtükör gyújtóvolsága 35 cm. Ha egy *e* tükrötengelyében levő fénylő pontot 252 cm.-rel távolabb viszünk a tükrök optikai középpontjától, képe 9 cm.-rel közelebb jut az optikai középponthez. Mily nagy volt eredetileg a pont és képének távolsága a tükrök középpontjától? 2. Valamely körnek egy derékszögű koordináta rendszerre vonatkoztatott egyenlete:

$$x^2 + y^2 = 10.$$

Meghatározandók azoknak a pontoknak koordinátái, melyekben a kört a

$$P_1 (17, 5) \quad P_2 (-11, -3)$$

pontokat összekötő egyenes metszi, valamint annak a pontnak koordinátái, melyben a metszéspontokban húzott érintői a körnek egymással találkoznak.

FELADATOK.

1. Az I. és II. oszt. tanulók írják le a Tanulók Lapja melléklete gyanánt megjelenő Történelmi Album nyomán *Atilla halálát*. Azzal kell kezdeni, hogy ki volt Atilla, hogyan lett a hunok fejedelme, mire bírta őt a Hadisten kardjának megtalálása, mi volt célja, mely országok és városok ellen harcolt s hogy fejezte be életét. Az előbbi dolgokat csak röviden kell érinteni, az utóbbit részletezve.

2. A III. és IV. oszt. tanulók írják le Berzsenyinek a *«Fohászkodás»* című költeményét prózában. Fő szöveg kell arra fektetni, hogy ne legyen érezhető benne az, hogy a leírás vers után történik. Ugy kell e feladatot kidolgozni, a hogy ki-ki elképzei, hogy ezt a fohászt Berzsenyi hogyan írhatta volna meg imádság alakjában.

3. A felsőbb osztályú tanulók dolgozzák fel e tételt: *Séta egy májusi reggelen*. Ezen adott vázlat nyomán: 1. Az út. A kedves május első napjaiban kora reggel hagytuk el ösémekkel nyugvóhelyünket, hogy egy közeli dombra menjünk. Utunkat egy nagy és pompás völgynek vettük, a hol a sötét, nedves fűvön ezer meg ezer virág díszelgett, mindeniket egy-egy ragyogó harmatcsepp ékesítette. Fejünk fölé a fák illatozó virágokkal feltárgal borultak, úgy hogy az egész völgyet kellemes illat töltötte be. Egyes madárkák már csicseregték vidám reggeli éneküket, a dombon levő kápolnában megcsendült az Avera hívó szöveg. Azután a nemrég rügyezett csaliton át mentünk felfelé. Csodálatos élet és mozgás uralkodott a levelekkel dúsan lombosított ágakon. Az első dalosok üdvözölték a fölkelő napot. Oly biztosan énekeltek és csiripeltek, mintha fölül akarták volna egymást mulni. Egy szolgálótraktusz fülmiléske az egész csaliton átkísért bennünket; időről időre egy kis darabig előre repült és hangosan énekelve várt meg bennünket. Midőn a domb tetejére jutottunk, az egész égboltozat keleti része sugárzó kezzel volt körülveve, a világos felhőcskék úgy ragyogtak, mint a tiszta arany stb. 2. Nyugvó pont. A nap feljöttének és a szép kilátásnak leírása. Esetleges gondolataid, vagy társalgásod ösémekkel ennyi szép és fenéges dologról, tekintettel arra, a ki mindezeket teremté. 3. Hazatérés, visszavezető út a szántóföldön át, megfigyelések és benyomások.

A feladatok beküldési határideje június 30. A legjobb dolgozatok íróinak egy-egy kötetet tűzünk ki a Szép-irodalmi könyvtárból.

A most lejárt határidőig dolgozatokat a következők küldtek be: Hodács Ágoston, Kún Béla, Horváth Imre, Davidovics Dezső, Stern Arthur, *Schober Béla*, Berger Jenő, Baruch Ernő, Perl Jenő, Bogdány Géza, Müller Jenő.

Jutalmat nyertek: Schober Béla (Miért tetszettek a Regék Kisfaludy Sándor kortársainak cz.) dolgozata és Kún Béla (Senki sem próféta a saját hazájában cz.) dolgozata.

FEJTÖRŐ.

1. Számtani kérdés.

Valahonnan egy vonat indul reggel 6 órakor, egy másik utána indul délelőtt 11 órakor. Mikor fogja ez az előbbi utolérni, ha az első 25⁵ a másik 38⁵ knt halad egy óra alatt? (Kovács János.)

2. Földrajzi kérdés.

Melyik az a jeles kikötővel bíró tengerparti város, a mely a Csendes óceán partjain fekszik, Sacramento torkolatánál. Kiváltképen melyik világrészszel folytat élénk kereskedést? (Ifj. Márki Imre.)

3. Történelmi kérdés.

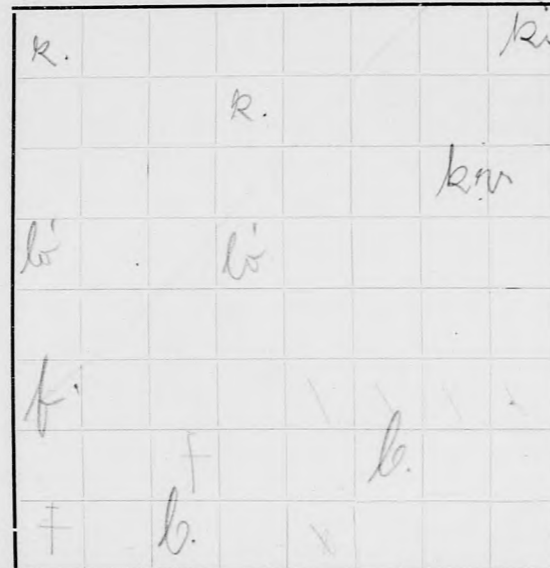
Ki volt az a hatalmas besenyő főnök, a ki László király által fogva tartatott és a hozzája menekülő Salamont újra a magyar trónra akarta helyezni? 1084 és 1086 között mi történt vele? (Luszt Ferencz.)

4. Természetrizai kérdés:

Melyik az az Észak-Afrikában és Arábiában élő zerge nagyságu állat, mely csoportosan tanyázik. Színe felül sárgás, alul fehér, oldala barna sávós. Milyen családba tartozik? (Perl Jenő.)

5. SAKKREJTVÉNY.

— Kilényi testvérektől. —

Hogyan lehet e sakktablán két királyt, 2 királynét, 4 futót, 2 bástyát és 2 lovat felállítani, hogy egyik se üsse el a másikat.

Megfejtési határidő: június 16. A határidőn túl beérkező megfejtések nem vétetnek figyelembe.

A 21-ik számban közölt fejtörő kérdések megfejtései: Számtani kérdés: $x = 15$. — Földrajzi kérdés: Santa fé do Bogota elpusztulásakor a közeli város lakói fölkeresték az eltemetett várost, újra építgetni kezdték a házakat és elnevezték Bogota szent tűzének, vagyis Santa fé do Bogotának. Kolumbia fővárosa. — Történelmi kérdés: XIV. Lajos (1461—1483) a középkor Tiberiusa nevet kapta. — Természetrizai kérdés: A foltos szalamandra, főleg Spanyolországban található. — Vegytani kérdés: A kaolin vagy porcellánföld. — Szélmalom-rejtvény: A legelső magyar ember a király.

Helyesen megfejtették: Strasser Erich, Csizsár József, Manheim László, Neumann József, Pettény Lajos, Kaiser Lázár, Rejs Samu, Kun Béla, Perl Jenő, Spitzer Zoltán, Schlosser Ferencz, Gödri Béla, Demény Dénes,

Kis Pál, Erdélyi Sándor, Steinacker Győző, Bély Zoltán, Szentkirályi Sándor, Balázs Tihamér, Cseh Sándor, Geiszt Károly, Szemző Sándor, Zwilling Jónás, Toldi György, Szeremlei Sándor, Hajós Gyula, Polgári Béla, Singer Mátyás, Kohn Fülöp, László Gyula, Fleckenstein János, Tóth Gyula, Lányi Ede, Grüner Rezső, Weisz Jenő, Márki Imre, Stein Mór, Kvapil Jenő.

A jutalmat Geiszt Károly (lakik Budapest, Erzsébet-körút 34.) nyerte el, kinek a könyvet a kiadóhivatal megküldi.

VEGYESEK.

Pályázat. Főgimnáziumot jeles sikerrel végzett s érettségét tett fiatal ember irodai gyakornok gyanánt egy vidéki nagy iparvállalatnál azonnali és állandó alkalmazást nyerhet. Szép írás, jó fogalmazás és lehetőleg több nyelv ismerete kívántatik. Kellően fölszerelt beadványok R. M. jegy alatt a Losonez és Vidéke kiadóhivatalába (Losonez) küldendő, hivatkozással a Tanulók Lapjában megjelent eme közleményre.

Tanulmányi kirándulás. A budapesti tanárképző intézet gyakorló iskolája V. osztályának növendékei dr. Demeczky M. tanár vezetése alatt pünkösdi hétfőjének délutánján Losonezra mentek és a város és vidékének megtekintése után Salgó-Tarjánba utaztak, hol meghálván, másnap az ottani gyárak, bányák stb. megtekintése után visszautaztak Bpestre.

A kaposvári állami főgimnázium ifjúsága, a tanári kar vezetése mellett, 3-án Szigetvárra rándult, hogy a Zrínyi Miklós szobrát megkoszorozza. A vendégeket nagy közönség várta. Az ünnepi beszédet Endrei Ákos tanár mondta Szigetvár nagy terén, óriás számu hallgatóság előtt. A beszéd után Benkő László szavalt a nagy tetszés között lendületes ódáját, mire Végh Endréné és Szántó Jánosné urhölgyek megkoszorúzták a szobrot. A szoborünnep után bankett következett, a melyet Szigetvár városa rendezett vendégei tiszteletére a Polgári Kör és Olvasó Egyesület helyiségében.

A szombathelyi kir. kath. főgimnázium ifjúsága segélyző egyesülete javára, f. évi június hó 24-én, az Auer-féle kertben zártkörű nyári táncmulatságot rendez.

A lőcsei m. kir. állami főreáliskola Arany-köre f. évi június 8-ikán, d. e. 11 órakor, a városi vendéglő tánctermében évszázó ünnepet rendez.

Kerületi tornaversenyek. A debreczeni tornaversenynek, a mely körülbelül háromezer néző előtt ment végbe, gyönyörű idő kedvezett. Jury-tagok voltak: Puky Gyula táblai elnök,

Békéssy főigazgató, Isó István tanítóképezdei igazgató, Benedek és Nagy Kálmán vívómesterek, Kenézi orvos és Szikszay Gyula főparancsnok. A versenyek igen jól sikerültek. Leginkább kitűntek a debreczeni, a szegedi, szabadkai és sárospataki intézetek. A verseny este 8 órakor ért véget.

A besztercebányai tornaversenynek szintén szép idő kedvezett. A jury tagjai voltak: dr. Ottó József miniszteri biztos, Dunay Ferencz és dr. Erődy Béla. Leginkább kitűntek a körmöczbányai, jászberényi, selmeczi, egri, rimaszombati és iglói tanintézetek. A fővárosiak a szereken való gyakorlatokban excelláltak. A katonai gyakorlatoknál az első helyet Körmöczbánya nyerte el, a mi Pszotka Ferencz tornatanár érdeme. Selmecz a fabuzogánnyal való gyakorlatban tünt ki, az iglóiak a játékokban mutattak nagy eredményt. A verseny 8 órakor ért véget. A vidékiek nagy része még aznap elutazott, a többiek a hermaneczi papírgyár és brozai vasgyár és Szliács megtekintése után másnap utaztak haza.

A nagyváradi tornaverseny f. hó 4-én délelőtt folyt le. A közoktatásügyi minisztert dr. Ottó József képviselte. A versenyeket nagy közönség, Nagyvárad és a vidék intelligens publikuma végignézte. Ott volt Beöthy László főispán, Szunyogh Péter alispán, Sal Ferencz polgármester s a katonai előkelőségek is eljöttek megnézni, hogy kiből válik majd a diákok közül jó katona. Végignézte a gyakorlatot Pokorny altábornagy, Fuchs tábornok s a nagyváradi ezred parancsnoka kirendelte a versenyre a katonabandát, hogy annál jobb kedvvel masirozzanak a diákok. Beöthy főispán szép megnyitó beszéde után a zenekar rázendítette a Hymnuszt s az egész diákság vele énekelte. A szabadgyakorlatokat igen szépen végezték. Minden intézet növendékein meglátszott az egyöntetű vezetés és katonai fegyelem. A szergyakorlatok általános elismerést arattak. Kiténtek a többi közül a nagyenyedi Bethlen-főgimnázium, a temesvári főgimnázium és reáliskola, a verseczi, az aradi, a brassói, dévai, kolozsvári és fehértemplomi iskolák növendékei. Délután 1 órakor a bírálóbizottság visszavonult és 2 órakor hirdették ki a verseny eredményét, a mely szerint a nagyváradi tornakör ezüst koszoruját a nagyenyedi Bethlen-kollegium ifjúsága nyerte el. Az első arany érmet Hoffmann Ferencz (Nagy-Enyed), a második arany érmet Stoján Tivadar, aradi tanítóképezdei növendék. Egy 20 frankos aranyat Lukics Gyula temesvári diák nyerte meg. A többi díjat a dévai, aradi, temesvári, brassói, nagyenyedi, nagyváradi, fehér-

templomi és kolozsvári diákok nyerték el. Ezenkívül kiosztottak még 28 bronzérmes s 68 oklevelet. Végül Sal polgármester intézett lelkes beszédet az ifjusághoz s riadó éljenek között nyújtotta át a nagyenyedi diákoknak az ezüst koszorút.

A győri kerületi tornaversenyen az első díjat a pozsonyi főreáliskola, a 2-kat a trencsényi főgimn., a 3-kat a kapuvári polg. isk. nyerte el. A játékversenyről a hölgyek díját, az ezüst koszorút a lévai tanítóképezde kapta. A sik- és gátfutásnál ezüst érmet kaptak: Krausz Sándor sopr. főreál., Kiss Ernő, Sopron, Lähne-int., Szarka Vilmos pápai főgimn., Kecskeméthy Gyula veszpr. fg. A nyújtóversenyen: Csiszár Hugó sopr. főg., Kiss Ernő, Schirkuhuber Miklós pápai főg., Szallárszky Lajos kapuvári polg. isk. A korlátlan ezüst érmet nyertek: Aradi Gyula sopr. lyc., Lodsky F. veszpr. főg., Rudka J. sopr. főg., Tusner Agost sopr. főg. A kötélmászásnál ezüst érmet kaptak: Mohl Sándor kapuvári polg. isk., Eötvös József, Horváth Dezső és Schirkuhuber Miklós pápai főg. és Soós győri főgimn. tanulók.

A verseny jótékony hatása nem fog elmaradni s a belőle származható testi és lelki előnyök nagy száma lesz legszebb jutalmuk azoknak, kik a verseny sikerén közreműködtek.

A szombathelyi kir. kath. főgimnázium önképzőköre f. é. május 23-án tartotta ft. Kőfalvi Vidor igazgató és ft. dr. Dallos József tanár urak vezetése mellett utolsó nagygyűlését. Beérkezett összesen 33 mű, 24 próza és 9 vers, elfogadtatott 21 mű, 19 próza és 2 vers. Az elfogadott művek a következők: Kik és mikor vertek először érmet, tanulm., bírálta Domnanovics György 7. o. t., Pessimista volt-e Anyos? értek., bír. Varga Ignác 8. o. t., e 2 mű szerzője Szabó István 8. o. t. Indulat és szenvedély, pszichológiai vázlat, bír. Szabó István: Gyulai Pál Éji látogatás cz. költeményének méltatása, bír. Gáspár Rezső 7. o. t., Tompa Madár fiaihoz cz. allegoriájának fejtegetése, bír. Trenka Károly 8. o. t., Berzsenyi Dániel, életrajz, bír. Major Gyula 8. o. t., Falun, rajz, A tél, rajz, Az én ismeretlen princípálisom, bír. Hill József 8. o. t. Apróságok a szabadságharc idejéből, Koczás és Kerekes, hum. elb., bír. Iker István 8. o. t. Egy diurnista a pegazuson, hum. elb., Bodó Pista, elb., bír. Szakovics József 8. o. t. Riga vára, elb., bír. Szabó István 8. o. t. Sehonnani, elb., bír. Major Gyula 8. o. t., e 13 mű szerzője Varga Ignác 8. o. t. A billegei esárda, rajz, bír. Domnanovics György 7. o. t., szerzője Fábrián Gábor 7. o. t. A falu bolondja, elb., bír. Mozsolics István 8. o. t., Zrinyi a szigeti veszedelemben, tanulm., bír.

«Kosmos» müintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-uteza 8.

Szakovics József 8. o. t., Hogy lett a deákból számárhajesár, bír. Gáspári Rezső 7. o. t., e 3 mű szerzője Hajós Imre 7. o. t. Bosnyák Jeleny, vers, bír. Varga Ignác 8. o. t., szerzője Gyuk Pál 6. o. t. Bucsum, vers, bír. Trenka Károly 8. o. t., szerzője Rosner István 6. o. t. Szavaltak: Heimler Ernő 6. o. t. Rachel siralma Arany Jánostól; Blumschein Izidor 8. o. t. Rab, Petőfitől; Kovács Sándor 8. o. t. Magyar ifjakhoz, Petőfitől; Trenka Károly 8. o. t. Balassa dalnoka e Héttoronyban, Tóth Kálmántól; Ajkas Károly 7. o. t. Papakoszta Demeter szombathelyi szereplése, monológ, Ajkas Károlytól. A mult gyűlésen hirdettet pályázatok közül: Miben áll az ember szabadsága, s miként kell azzal más-más viszonyok között élnie cz. pályatétel helyes kidolgozásáért a jutalom (2 db arany), ft. Kőfalvi Vidor igazgató ur birálata alapján Varga Ignác 8. o. t.-nak iteltetett oda. A legmunkásabb tag számára kitűzött 2 darab aranyat Varga Ignác 8. o. t. nyerte el 23 prózájával, a 2-ik legmunkásabb tagnak kitűzött 1 db aranyat pedig Hajós Imre 7. o. t. 12 prózájával. A legjobb tudományos értekezés jutalmazására kitűzött 1 db arany Szabó István 8. o. t.-nak adatott ily című értekezéseért: Pessimista volt-e Anyos? A két legjobb szaváló számára kitűzött 1—1 db aranyat a bírálók titkos szavazata alapján Kovács Sándor 8. o. t. és Ajkas Károly 7. o. t. nyerték el. Az elnöki záróbeszéd után a gyűlés feloszlott.

Szerkesztői üzenetek.

Kovács J. Szabadka. A rejtvények szépek, ha a sor rájuk kerül, szívesen közöljük. **Sch. Ernő,** Pápa. Közölni fogjuk. **Spitzer Z.** Baja. Dolgozata nem elégséges. **Németh P.** Pécs. A tanári pályához 8 gimnáziumi osztály s érettségi után 4 évi egyetemi kurzus kell. Tehát at kell mennie a gimnáziumba, jól kell tanulni s ha az érettségit leteszi, akkor ismét forduljon hozzánk. A további teendőket majd akkor szívesen megmondjuk. **Baruch E.** Nyiregyháza. Az irodalmi pályázat föltételeit oly világosan megírtuk, hogy abból eligazodhatik. Hogy eddigi kérdéseire nem reflektáltunk, az az oka, hogy olyan grekes és kicsinyes dolgokat kérdezett, a melyekre fölöslegesnek tartottuk válaszolni. **Reisz S.** Vágújhely. A beküldött rejtvényt nem bocsátjuk pályázatra, mert a sakkalányt is, meg a rejtvényt is máshonnan írta le, tehát nem eredetiek. A hetedik parancs ellen vétett. Talányait a papírkosár mélyébe sülyesztettük. **Zs. B.** Sárospatak. A költemény nagyon szép, de, mint a beküldött példányból láthatta, éppen e tárgy egy már megjelent. Nagyon szívesen üdvözljük munkatársaink közt.

Kiadóhivatali üzenet.

Többeknek. A Tört. Album legutolsó ivéből tévedésből kellelténél kevesebb példány nyomtatott. Kérjük azokat, a kik vagy nem kapták meg a mostani mellékletet, vagy a mult ivéből kaptak, legyenek türelemmel az utánnyomásig s jelentkezzenek, hogy a hiányzó ivet megküldhessük.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMARA.

Előfizetési árak:		SZERKESZTI:		SZERKESZTŐSEG és KIADÓHIVATAL:	
Egész évre	4 frt.	Dr. RUPP KORNÉL		Budapest, VI., Aradi-uteza 8. sz.	
Fél évre	2 frt.	főgymnasiumi tanár.			
Negyed évre	1 frt.			HIRDETÉSEK	
Megjelenik minden vasárnap.		Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda részvenytársaság.		felvetetnek és jutányosan számítatnak.	

GABÁNYI ÁRPÁD.

A színész és író Gabányit mutatjuk be olvasóinknak. Mint színész főleg öreg szerepekben és a pedáns komikumban tűnik ki realiztikus játékaival és jellemző maszkjaival; mint író a vig genret műveli különös kedvvel. Irt humorisztikus tárczákat, elbeszéléseket, költeményeket, továbbá sok szindarabot.

Gabányi Eperjesen született, iskoláit Pesten és Szatmáron végezte, a budapesti színképezdét pedig 1875-ben elhagyva, Kassára szerződött. Itt vette nőül Lenkei Etelka színésznőt, egyszersmind itt látott napvilágot első darabja «Ysole». 1878-tól a kolozsvári, 1884-től pedig a budapesti nemzeti színháznak lett kiváló tagja. Gabányi drámairói munkáin kívül (Az őszinték, A Kókai ház, A mumus, Az apósok stb.) kitűnő monológokat (pl. Kakasülön) és néhány regényt is (Két vén gyerek, Julia, A mama, A művészet nyomorultjai, stb.) irt.

Gabányi a színész egyike nemzeti színházunk legkitűnőbb tagjainak, alkotásait az alakítás finomsága, maszkjait a hűség tökéletessége jellemzi.

Alig van szerepe, melyben a középszerűség színvonalán állana. Legkitűnőbb alkotásainak

egyikét legutóbb Somló Sándor Fra Girolamo-jában mutatta be a perjel személyesítésében. Járása, mozdulatai, taglejtései teljesen megfelelnek az ábrázolt jellemnek.

Gabányi azonban nemcsak színész, hanem univerzális művész is. Épp oly jól kezeli az esetet, mint a tollat.

A ki nála megfordul, valóban nem tudja hirtelen, hogy írószobában vagy festő műteremben van-e, mert a teleirt papirlapok mellett egészen kész festmények, vázlatokkal megrajzolt vásznak talál, a melyekre bajos lenne azt mondani, hogy dilettans munkái.

Alig van év, hogy egy-egy szindarab, vagy egy-egy könyv meg nem jelennék tőle, az apró — főleg a tanulóifjuság által nagyon kedvelt — monológokat nem is említve, melyek mind-

egyike csakis Gabányi sokoldalú tehetségéről tesz tanuságot.

Hiszszük, hogy Japunk is nemsokára azon szerencsés helyzetben lesz, hogy tőle legközelebb egy kedves s bizonyára olvasóink előtt is kedvelté és fölkapottá válando monológot közölhessen.

—r.—k.

